

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Riadne predbežné stanovisko k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2022/273>

Materiál v pripomienkovom konaní do 27.09.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom hospodárstva SR na základe uznesenia vlády SR č. 627/2013

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Týmto návrhom sa mení existujúca smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Vychádza sa z existujúceho rámca na zjednodušenie administratívnych postupov pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, v ktorom sa okrem iných prvkov zavádza maximálne trvanie procesu udeľovania povolení uplatniteľného na zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Pre zvýšené ceny fosílnych palív používaných v energetike a potrebu postupného ukončenia závislosti EÚ od dovozu energie z Ruska je potrebné zvýšiť cieľ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na rok 2030 na 45 %. Týmto návrhom sa mení aj smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov. Pri návrhu sa vychádza z existujúceho rámca o energetickej hospodárnosti budov a energii z obnoviteľných zdrojov. Zavádzajú sa ním povinnosti členských štátov podporovať využívanie solárnych zariadení na budovách. Týmto návrhom sa mení aj smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti s cieľom posilniť energetickú efektívnosť a zvýšiť cieľ Únie v oblasti energetickej efektívnosti na rok 2030. Vzhľadom na vysoké ceny energie, na radikálnu zmenu podmienok na trhu, ktorá viedla k vyššej nákladovej účinnosti opatrení v oblasti energetickej efektívnosti, a na potrebu Únie prekonať svoju závislosť od fosílnych palív a od dovozu energie z Ruska je potrebné ešte viac zvýšiť cieľ v oblasti energetickej efektívnosti na rok 2030, a to o 13 %.

Postoj RÚZ k materiálu

Týmto návrhom sa mení existujúca smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Vychádza sa z existujúceho rámca na zjednodušenie administratívnych postupov pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, v ktorom sa okrem iných prvkov zavádza maximálne trvanie procesu udeľovania povolení uplatniteľného na zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Cieľom návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti je koordinovaným a harmonizovaným spôsobom v celej EÚ, okrem iného, zjednodušiť a skrátiť administratívne postupy udeľovania povolení, ktoré sa vzťahujú na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Uvedený cieľ víťame a plne podporujeme avšak dovoľujeme si uviesť, že pokiaľ má dôjsť aj k reálnemu zjednodušeniu a skráteniu týchto postupov, je potrebné vykonať určité úkony aj zo strany štátu, akými sú napr. skrátenie periodicity prehodnocovania prideľovania výkonu pre lokálne zdroje (samovýrobcov) a postupovať pri nich individuálne na úrovni regionálnej distribučnej sústavy

Odôvodnenie:

V súčasnosti však ako praktický problém, ktorý bráni zjednodušeniu a skráteniu administratívnych postupov udeľovania povolení vnímate problém schvaľovania pripojenia energetických zdrojov z OZE, ktorý spočíva v limitácii prideľovania kapacity pre jednotlivé regionálne distribučné sústavy, pričom. Tieto kapacity prideľuje SEPS na základe prepočtu kapacity siete, ktorá sa prepočítava jeden krát ročne. Z tohto dôvodu navrhujeme aby lokálne zdroje

(samovýrobca z OZE), nepodliehali pridelovaniu kapacity od SEPS-u ale aby boli posudzované individuálne v mieste pripojenia danej regionálnej distribučnej sústavy. Týmto opatrením sa urýchli nezávislosť spotreby elektrickej energie (v určitých častiach dňa a ročného obdobia), od externého nákupu a zároveň dôjde k okamžitému zníženiu nákladov firiem na energiu. Ako príklad uvádzame, že ak fabrika má elektrický príkon 5000 kW, pri inštalácii FVE 4500 kW, si celý inštalovaný elektrický výkon spotrebuje „doma“ a odoberie zo siete cez deň (pri ideálnych podmienkach) len 500 kW namiesto 5000 kW.

2. Zásadná pripomienka k bodu 12, článok 1 odsek 4

Navrhujeme zachovať povinnosť členského štátu vymedziť oblasti potrebné pre národné príspevky k cieľu v oblasti OZE a nadmerne nepredlžovať lehotu potrebnú na ich vymedzenie.

Odôvodnenie:

Cieľom revízie danej smernice je urýchlenie a zjednodušenie povoľovacích procesov pre obnoviteľné zdroje. Navrhovaná zmena zmapovania oblastí vhodných na OZE opätovne zavádza prekážku pre uľahčenie povoľovacích procesov a má priamy dopad na lehotu vypracovania následného plánu rozvoja OZE v obzvlášť vhodných oblastiach. Zavedenie inštitútu oblasti potrebnej pre národné príspevky k cieľu v OZE považujeme za vhodný nástroj na zvýšenie predvídateľnosti prostredia pre rozvoj OZE z pohľadu potenciálnych investorov. Zároveň tento inštitút vnímame ako nevyhnutný prostriedok pre dosahovanie ambiciózných klimaticko-energetických cieľov EÚ v oblasti OZE do roku 2030.

3. Zásadná pripomienka k bodu 12, článok 1 odsek 5

Navrhujeme nepredlžovať lehoty navrhnuté Komisiou pre prijatie plánov, v ktorých sa určujú oblasti na výrobu energie z OZE.

Odôvodnenie:

Cieľom revízie danej smernice je urýchlenie a zjednodušenie povoľovacích procesov pre obnoviteľné zdroje. Ministerstvom navrhovaná zmena opätovne vytvára prekážky pre uľahčenie povoľovacích procesov a má priamy dopad na rozvoj OZE v obzvlášť vhodných oblastiach. Ponechanie navrhovaných lehôt považujeme za vhodný nástroj na zjednodušenie rozvoja OZE z pohľadu potenciálnych investorov. Zároveň tento inštitút vnímame ako nevyhnutný prostriedok pre dosahovanie ambiciózných klimaticko-energetických cieľov EÚ v oblasti OZE do roku 2030.

4. Pripomienka k bodu 12 článok 1, ods. 5, predposledný odsek, prvá veta návrhu

V bode 12 článok 1, ods. 5, predposledný odsek, prvá veta navrhujeme nahradiť slová „článok 15“ slovami „článok 15c“.

Odôvodnenie:

Ustanovenia článku 15 smernice nie sú predmetom revízie. Predpokladáme, že predkladateľ mal na mysli článok 15c a ide o preklep v písaní.

5. Zásadná pripomienka k bodu 12 článok 1, ods. 5, 4. odsek, prvá veta návrhu

V bode 12 článok 1, ods. 5, 4. odsek, prvá veta návrhu RPS navrhujeme nahradiť slovo „pravidelne“ slovom „každoročne“ a vypustenie nasledujúcich dvoch viet.

Odôvodnenie:

Dôvodom stanovenia 1 ročnej periodicity je skutočnosť, že trvanie procesu posudzovania investičného projektu na výstavbu/modernizáciu zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov zo strany investora je podstatne rýchlejšie ako navrhovaný interval a preto by aj členské štáty mali mať možnosť flexibilne, na ročnej báze, prehodnocovať svoje plány ohľadom územia určeného na budovanie obnoviteľných zdrojov energie. Pôvodný návrh stanovuje maximálny interval prehodnocovania plánov, ktorý je naviazaný na aktualizáciu národných energetických a klimatických plánov, ktorá je v zmysle nariadenie (EÚ) 2018/1999 stanovená na 10 rokov.

Dôvodom pre vypustenie 2. a 3. vety je, že pojednávajú o záujme priemyslu stanoviť 1-ročnú lehotu a o kompromisnej 5-ročnej lehote. V prípade zapracovania 1-ročnej lehoty do pozície SR sa preto stanú obsolentné.

6. Zásadná pripomienka k bodu 12 článok 1, ods. 5, 3. odsek, druhá veta návrhu

Slová: „to je ale administratívne náročné a neprináša dostatočnú istotu“ navrhujeme nahradiť slovami: „pričom pri posudzovaní lokálnych zdrojov (samovýrobca z OZE) odporúčajú postupovať individuálne na úrovni regionálnej distribučnej sústavy“.

Odôvodnenie:

Vítame a plne podporujeme cieľ stanovený v návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorým je zjednodušiť a skrátiť administratívne postupy udeľovania povolení, ktoré sa vzťahujú na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. V súčasnosti však ako praktický problém, ktorý bráni zjednodušeniu a skráteniu administratívnych postupov udeľovania povolení vnímame problém schvaľovania pripojenia energetických zdrojov z OZE, ktorý spočíva v limitácii pridelovania kapacity pre jednotlivé regionálne distribučné sústavy, pričom. Tieto kapacity prideluje SEPS na základe prepočtu kapacity siete, ktorá sa prepočítava jeden krát ročne. Z tohto dôvodu navrhujeme aby lokálne zdroje (samovýrobca z OZE), nepodliehali pridelovaniu kapacity od SEPS-u ale aby boli posudzované individuálne v mieste pripojenia danej regionálnej distribučnej sústavy. Týmto opatrením sa urýchli nezávislosť spotreby elektrickej energie (v určitých častiach dňa a ročného obdobia), od externého nákupu a zároveň dôjde k okamžitému zníženiu nákladov firiem na energiu. Ako príklad uvádzame, že ak fabrika má elektrický príkon 5000 kW, pri inštalácii FVE 4500 kW, si celý inštalovaný elektrický výkon spotrebuje „doma“ a odoberie zo siete cez deň (pri ideálnych podmienkach) len 500 kW namiesto 5000 kW.

7. Zásadná pripomienka k bodu 12, článok 1 odsek 7

Navrhujeme vypustiť prvý odsek predmetného ustanovenia RPS.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na to, že na európskej úrovni je presadzovaná plná podpora uľahčenia povoľovacích procesov, ako aj procesov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie pre projekty zamerané na OZE a výrobu vodíka, zastávame názor, že takáto podpora by mala byť zohľadnená aj na národnej úrovni. Súhlasíme s tým, že je potrebné primerane vyhodnotiť potenciálne vplyvy navrhovaných činností na životné prostredie. Cieľom revízie danej smernice je práve adresovať a adekvátne zastrešiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako aj dĺžku povoľovacích procesov tak, aby boli zachované všetky aspekty posudzovania vplyvov na životné prostredie, a zároveň bol povoľovací proces pre oblasti vhodné na výrobu energie z OZE čo najoptimálnejší. Proces vypracovania a schvaľovania plánu, v ktorom sa určia oblasti vhodné na výrobu energie z OZE, podľa návrhu revízie smernice dáva dostatočné záruky, že v tomto procese budú zohľadnené všetky potenciálne vplyvy na životné prostredie, a preto nie je dôvod rozporovať skrátenie predmetnej lehoty.

8. Zásadná pripomienka k bodu 12 článok 1, ods. 7, druhá veta a článok 1, ods. 8, druhá veta návrhu

Navrhujeme bližšie špecifikovať slová: „potrebu ich neúmerného personálneho posilnenia.“

Odôvodnenie:

Z návrhu RPS (najmä z časti – vplyvy na vybrané oblasti) žiadnym spôsobom nevyplýva v akom rozsahu by sa mala navýšiť personálna kapacita príslušných úradov. V prípade, že by aj malo dôjsť k personálnemu posilneniu príslušných úradov z makro ekonomického pohľadu je takéto posilnenie menej finančne náročné ako „zdržovanie“ povolení na inštaláciu zdrojov. Skrátením procesu udeľovania povolení by totiž jednoznačne došlo k okamžitému zníženiu nákladov firiem na energiu.

9. Zásadná pripomienka k bodu 12 článok 1, ods. 7, posledná veta a článok 1, ods. 8, posledná veta návrhu

Navrhujeme doplniť špecifikáciu čo má predkladateľ na mysli pod pojmom „nového systému“.

Odôvodnenie:

Z návrhu RPS nie je zrejmé, čo má predkladateľ na mysli pod fungovaním „nového systému“ resp. čo myslí pod pojmom „nový systém“. V záujme zachovania právnej istoty by mal predkladateľ jednoznačne definovať uvedený pojem.

10. Zásadná pripomienka k bodu 12, článok 1 odsek 8

Navrhujeme vypustiť prvý odsek predmetného ustanovenia RPS.

Odôvodnenie:

Vzhľadom na to, že na európskej úrovni je presadzovaná plná podpora uľahčenia povoľovacích procesov, ako aj procesov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie pre projekty zamerané na OZE a výrobu vodíka, zastávame názor, že takáto podpora by mala byť zohľadnená aj na národnej úrovni. Súhlasíme s tým, že je potrebné primerane vyhodnotiť potenciálne vplyvy navrhovaných činností na životné prostredie. Cieľom revízie danej smernice je práve adresovať a adekvátne zastrešiť proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako aj dĺžku povoľovacích procesov tak, aby boli zachované všetky aspekty posudzovania vplyvov na životné prostredie, a zároveň bol povoľovací proces pre rozvoj OZE pri plnení klimaticko-energetických cieľov EÚ do roku 2030 čo najoptimálnejší. Z tohto dôvodu považujeme Komisiou navrhované lehoty za dostatočné.

11. Zásadná pripomienka – vloženie nového bodu

navrhuje zakomponovať do Predbežného stanoviska SR k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EU o energetickej efektívnosti nasledovné doplnenie:

Čl 1. Predmetného návrhu sa dopĺňa novým novelizačným bodom 11., ktorý znie:

„11. V Článku 25 sa v prvom odseku vkladá za prvý odstavec nový odstavec, ktorý znie:

„Členské štáty za účelom dosiahnutia cieľa v odseku 1 a cieľa stanoveného v článku 3 v prvom odstavci oslobodia biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy používaných v doprave od spotrebnej dane na určité obdobie. Toto obdobie sa stanoví na nie menej ako 5 rokov.“

Odôvodnenie:

Európska zelená dohoda predstavuje plán Európskej komisie na ekologickú transformáciu hospodárstva Európskej únie v záujme udržateľnej budúcnosti. Jej primárnym cieľom je zabezpečiť aby do roku 2030 sa znížili emisie zo skleníkových plynov o 55 % a v roku 2050 bola Európa klimaticky neutrálna.

V tejto súvislosti je potrebné hľadať iné zdroje pohonov pre nákladné vozidlá a autobusy ako sú fosílna palivá. Okrem pohonov na elektrickú energiu alebo vodík sú ďalšou alternatívou práve biopalivá, bioplyny ako aj palivá vyrobené z biomasy. Tie majú obrovský potenciál nahradiť fosílna palivá. Podpora prechodu na zelenšiu dopravu zohráva veľmi významnú úlohu. Preto je potrebné prijatie stimulov na európskej úrovni ako je oslobodenie týchto palív od spotrebnej dane aspoň na určité obdobie.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2022/273>